

Algemene beschouwingen 2016

We kunnen er niet omheen: de Brexit is een feit. Het Verenigd Koninkrijk zal de EU gaan verlaten. Wat de gevolgen hiervan zullen zijn, is voorlopig nog niet bekend. Zo'n 52% van de kiezers heeft om allerlei redenen besloten voor de Brexit te stemmen. Volgens ons is sprake van een onderliggende rode draad, een rode draad die in veel meer Europese landen is te herkennen. Waaruit bestaat die rode draad?

De vicepresident van de Raad van State schrijft in het jaarverslag van 2008: *“Vrij algemeen wordt aangenomen dat mede onder invloed van de Europese Unie de verhouding in Nederland tussen staat, markt en burgersamenleving drastisch is gewijzigd ten gunste van de markt en ten nadele van een actieve burgersamenleving. Meer dan andere landen heeft Nederland (met het Verenigde Koninkrijk) de liberalisering van markten verbonden met de privatisering van publieke diensten.”* 2008 is zoals bekend het jaar waarin de wereldwijde financiële crisis is begonnen. Deze crisis en de liberalisering van markten hebben bij veel mensen, na jaren van harde bezuinigingen, geleid tot woede. Woede tegen Europa, tegen politici, tegen vluchtelingen, tegen de uitzichtloosheid. Kortom, het broeit in Europa. Het is de vraag of het tot de Brexit beperkt blijft.

Een woede die door de oude partijen (VVD, PvdA, CDA, en anderen) vooral afgedaan wordt als irrationeel, emotioneel, onredelijk. Maar wie van ons leeft er al jaren van een bijstandsuitkering, heeft schulden en volstrekt geen perspectief op verbetering van zijn of haar positie? Om enig idee te krijgen van waar we het over hebben enkele cijfers.

Er zijn 3,4 miljoen Nederlanders met riskante of problematische schulden.

In 2009 had 1 miljoen mensen ten minste één jaar een inkomen op of beneden de lage inkomensgrens.

In 2014 is dit opgelopen tot bijna 1,5 miljoen mensen.

In de afgelopen 13 jaar is de koopkracht van mensen met uitkeringen achtergebleven bij die van werkenden; als de koopkracht toeneemt is dit bij de uitkeringen minder, als de koopkracht afneemt is dit bij de uitkeringen meer.

En vergis je niet: dit treft niet alleen de lagere sociaaleconomische klasse. De Europese middenklasse is in de afgelopen tien jaar gekrompen als gevolg van toenemende werkloosheid. Ook is het totale inkomen van die groep gedaald. Oorzaak is de financiële en economische crisis van de afgelopen jaren. In Amerika, maar ook hier, zien we dan ook dat mensen twee, drie baantjes moeten hebben, om het hoofd in financiële zin boven water te kunnen houden.

In contrast hiermee zien we de rijken rijker worden. In Nederland is het aantal miljonnairs sinds 2009 gestegen van 87.700 naar 107.700 (2014).

De vermogensongelijkheid is in Amerika schrikbarend gegroeid. Vrijwel de volledige vermogenstoename komt aan de allerrijksten toe. Hun vermogen verdubbelde tussen 1983 en 2013, terwijl de middenklasse er in deze periode maar twee procent op vooruit ging. De groep mensen met het laagste vermogen heeft vandaag de dag gemiddeld zelfs minder bezit dan in 1983.

Mensen met schulden worden behandeld als calculerende profiteurs, die tot inkeer gebracht moeten worden. Met verhogingen, boetes, naheffingen en dwangincasso's. Uit recent onderzoek blijkt echter dat de focus op overleven totaal wordt, onder andere leidend tot een tunnelvisie. Het ontbreekt armen niet aan vaardigheden of motivatie, maar letterlijk aan energie, mentale capaciteit en 'vrijheid van geest'. Het vergroten van de druk met boetes, verhogingen, limieten, termijnen en gedragsplichten heeft weinig zin. Resultaten motiveren, sancties of harde prikkels niet. Voor de samenleving als geheel geldt: investeer in gemoedsrust. Het leidt tot minder armoede.

De woede heeft tot gevolg dat in toenemende mate leiders worden gekozen die niet in het midden van het politieke spectrum vallen. Wilders, Marine Le Pen, de FPÖ in Oostenrijk, de Alternative für Deutschland en vele anderen scoren goed in de peilingen en bij verkiezingen.

Het antwoord van de PvdA is werken aan een sociaal Europa, met versterking van de sociale zekerheid, verbetering van pensioenen en geen afbraak van de rechten van werknemers. Een sociaal Europa, waarvan juist de lagere inkomensgroepen de voordelen krijgen en de voordelen ervaren. In Weststellingwerf betekent dit voor de PvdA fractie dat we zullen blijven aandringen op het investeren in de lokale werkgelegenheid. Waarbij er in het bijzonder aandacht moet zijn voor het aan het werk helpen van mensen in de bijstand. En zoals wij al eerder hebben gemeld: de gemeente zou hierbij zelf als eerste het goede voorbeeld moeten geven. Wat ons betreft geldt daarbij: het doel heiligt vrijwel alle middelen, maar wel vanuit de opvatting dat resultaten motiveren, sancties of harde prikkels niet.

Een laatste punt dat ik hier kort wil bespreken is het klimaat. Volgens klimaatwetenschappers zal de aarde aan het einde van de eeuw drie graden warmer zijn dan voor de Industriële Revolutie. De uitstoot van broeikasgassen zal drastisch moeten verminderen. We zullen dan ook zo snel mogelijk moeten komen tot een samenspel tussen maximale energie-efficiëntie, elektrificatie van de energievoorziening en hernieuwbare energie, vooral zon en wind. Denk bijvoorbeeld aan de Lindewijk. Voor de nog te bouwen woningen zou als uitgangspunt gekozen kunnen worden dat deze allemaal voorzien moeten worden van zonnepanelen, zodat de gasaansluiting komt te vervallen. De PvdA verzoekt het college dan ook om voor aankomend jaar een onderzoek uit te voeren naar en te komen met een concreet voorstel voor zonnepanelen op alle gemeentelijke gebouwen. Graag een reactie van het college.

Dan kom ik nu bij de Voorjaars- en Kadernota.

Openbaar Onderwijs

De cijfers van de leerlingaantallen bij de meeste scholen op ons platteland laat zien dat de krimp doorgaat. Van de schoolbesturen van verschillende gezindten mogen wij de verantwoordelijkheid verwachten dat zij met elkaar in gesprek gaan om tot door de bevolking gedragen oplossing te komen. In de Voorjaarsnota lezen we dat de Peuterspeelzaal in De Blesse vanuit het Dorpscentrum verhuist naar de Dorpschool. Dat dit financiële consequenties voor de inkomsten van het Dorpscentrum heeft

staat buiten kijf. Daarnaast is vorig jaar in Steggerda Vaart de Peuterspeelzaal in de openbare basisschool gesloten, terwijl er in de katholieke school in Steggerda nu één opgetuigd wordt. Binnen een afstand van vier kilometer allemaal afzonderlijke bewegingen, waar ook weer kosten mee gemoeid zijn, niet altijd gemeentegeld, maar wel gemeenschapsgeld. Vandaar de eerder genoemde oproep aan schoolbesturen, ga in overleg en kom tot gezamenlijk gedragen oplossingen!

Een ander punt betreft de huisvesting van het onderwijs in tijden van krimp. De onderwijshuisvestingsnota laat heel duidelijk zien, dat er teveel m2 schooloppervlak zijn. Dit wordt dus alleen maar meer. Aanvragen van schoolbesturen voor uitbreiding van scholen worden beoordeeld op basis van de Gemeentelijke huisvestingsverordening. Voor toekenning van een uitbreidingsaanvraag, dient gekeken te zijn naar de beschikbare m2 in de regio. Wij willen standaard op de hoogte gesteld worden van uitbreidingsaanvragen.

Caparis

We hebben het over de Kadernota en de verleiding is groot om niets te zeggen over Caparis, want iedereen is gebaat bij rust. Al die aandacht in de media is zeker niet goed voor de werknemers bij Caparis, wat toch een meer dan gemiddelde kwetsbare groep is. Maar we kunnen er niet omheen. Vorige week zijn we zowel door de OR als de verantwoordelijke wethouders bij gesproken. Elk vanuit zijn eigen beleving. En dat die totaal verschillend is, is iedereen ook wel totaal duidelijk. Ik laat de schriftelijke informatie die we allemaal hebben gekregen nog maar even buiten beschouwing. Voor de fractie van de PvdA maakt e.e.a. andermaal duidelijk dat de Gemeenschappelijke regeling, zoals we die bij Caparis hebben, niet werkt.

Wij staan nog voor 100 % achter het vastgestelde herstructureringsplan en kunnen alleen maar oproepen tot een snelle beweging van parallel afbouwen en opbouwen, zodat aan de werknemers bij Caparis duidelijkheid verschaft wordt.

Jeugd en schulden

Bijna 50% van de jongeren tussen 18 en 25 jaar heeft schulden. Uit onderzoeken blijkt dat bij 25% van deze groep rekeningen te laat betaald, vanwege financiële redenen. Een deel van deze jongeren zal door deze schulden niet hun leven kunnen opbouwen. Ze zitten in een vicieuze cirkel welke alleen met onorthodoxe methoden doorbroken kan worden. De PvdA dient hier een motie over in.

De Stellingwerfse cultuur en identiteit

De afgelopen tijd is regelmatig de vraag opgeworpen hoe het gaat met de Stellingwerfse eigenheid. Vooral bij de discussie over samenwerking met andere gemeente komt het belang van deze Stellingwerfse eigenheid naar voren. De vrees bestaat dat dit gemeenschapsgevoel zal verminderen of verdwijnen, waardoor het welbevinden van vele van onze inwoners schade zou lijden.

De vraag is nu hoe de voortgaande dynamiek van ontwikkeling in samenwerking met, dan wel fusieprocessen met andere gemeenten ruimte gegeven kan worden, zonder dat er afbreuk gedaan wordt aan de Stellingwerfse eigenheid.

Het gaat erom de logica van het één - samenwerking om de toegenomen gemeentelijke taken tegen verantwoorde kosten op een hoog kwalitatief niveau te kunnen uitvoeren - te verbinden met de logica van het ander: behoud en versterking van het welbevinden van veel van onze inwoners mede door de Stellingwerfse eigenheid.

De PvdA denkt daarvoor een weg te vinden in het vastleggen van elementen van de Stellingwerfse cultuur en identiteit in een afzonderlijke verordening. Daarin zouden de volgende zaken kunnen worden opgenomen:

- De inbreng van Stellingwerfse cultuur en identiteit in het primair onderwijs (heemkunde) en ook in het voortgezet onderwijs.
- De ondersteuning van streekgebonden culturele en maatschappelijke instellingen, zoals de Oudheidkamer, het Vlechtmuseum, de Schrieversronte etc.
- Afspraken over de voertaal van de gemeentelijke instanties en van de raad: Nederlands.

Een belangrijk item van deze verordening zou kunnen zijn, dat vaststelling en wijziging slechts bij 2/3 meerderheid van de raad kan plaatsvinden. Daardoor zal in een mogelijke nieuwe gemeentelijke constellatie deze eigenheid niet zo snel ter discussie kunnen worden gesteld. Kortom: de PvdA kondigt een initiatiefvoorstel aan om te komen tot een Verordening Stellingwerfse Cultuur en Identiteit.

Geen verhoging van de OZB

In de Kadernota wordt door het college voorgesteld dat de OZB met ingang van 2017 niet stijgt. De financiële vertaling van deze bevrozing van de OZB is een jaarlijkse gat van € 108.000 in de begroting. De PvdA heeft er dan ook grote moeite mee om nu al in stemmen met het structureel niet verhogen van de OZB. Ons voorstel is de tekst op blz. 26 voorlopig te lezen als “in 2017”. Voorlopig omdat we van het college, bij de begrotingsbehandeling, een notitie willen ontvangen met daarin een uitwerking van drie scenario's. Te weten, wat zijn de gevolgen voor de woonlasten van enerzijds de verhoging van de rioolheffing en anderzijds een verlaging van de OZB tot jaarlijks 1%, 0% en -1%. Pas dan kunnen we naar onze mening een zorgvuldig afgewogen beslissing nemen over het wel of niet verlagen van de OZB, gezien tegen de achtergrond van de financiële positie van onze gemeente. Ik reken op de medewerking van het College in deze.

Prioriteiten in de ambities van de Investeringsagenda

In de kadernota worden een nieuwe investeringsagenda geschetst voor de periode 2017-2018. Daarin komen zeven speerpunten voor. Wij zouden graag willen dat alle projecten worden uitgevoerd, maar de financiële armslag van onze gemeente zal dat niet kunnen trekken. Daarom willen wij de raad een uitspraak voorleggen met een prioriteitstelling. Gelet op eerdere discussies en aangenomen moties in onze raad geven wij prioriteit aan verbetering resp. uitbreiding van de fietspaden langs de Linde. Alom aangegeven als een grote toeristische trekpleister van Weststellingwerf. En in de tweede plaats het realiseren van algemeen dekkend snel internet in ons landelijk gebied. Ook hierover is onlangs nog een motie met algemene stemmen aangenomen.

Namens de PvdA fractie

René de Klein, fractievoorzitter